

HELENE RANNA (kod. nimi Tamberg) - 115

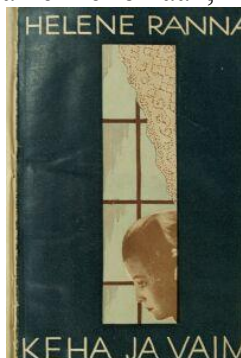
(4. I 1898 – 16. XII 1946)

(prosaist, luuletaja)

Helene Ranna sündis Saaremaal Kihelkonna vallas Ranna talus. Ta õppis Loona ja Kihelkonna Algkoolis, töötas 1915 – 1917 õpetajana Kihelkonna valla Kehila külakoolis, seejärel kaks aastat kontoriametnikuna Venemaal, 1923 – 1927 uuesti õpetajana Kihelkonna valla Pidula algkoolis. Seejärel asus elama Tartu ja sooritas 1929. aastal eksternina küpsuseksami Treffneri Gümnaasiumi juures, aastail 1930 – 1932 oli Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna üliõpilane.

Looming:

Romaan „**Keha ja vaim**“ (Tartu 1930, „Looduse“ romaanivõistlusel I auhind) – See on maaineline romaan, mis tutvustab Saaremaa omapärast loodust, olustikku ja inimesi.

Artur Adson kirjutas sel puhul Loomingus: *"Helene Ranna romaani puhul rõhuteti auhindade väljajagamisel aktusel ja ajakirjanduses selle teose päämist väärtust positiivse tüübi andmises eesti kirjandusele, millisest ammu olevat puudus ja mihukest põlevasti oodatavat..."*

Mälestusteraamatus „Elutegevuses“ (Lund: 1961) meenutab **Helmi Mäelo**: „*Helene Ranna kui uue lootustandva kirjaniku areenile astumine võeti naiste poolt vastu suure rõõmuga. Ranna jättis Saaremaal koolitöö ja kolis Tartusse, kus ta kavatses jätkata kirjanduslikku tegevust. Mäletan ta esmakordset ilmumist toimetusse. Ranna oli suur, kondine ja peaaegu nelinurkse näovormiga naine. Romaani alusel olin temast loonud sootuks teise kuju. Ta oli ilmselt iseteadev ja uhke tähelepanust ja austuseavaldustest, mida talle osutati. Ta teadis, et inimesed pidasid auasjaks temaga tutvumist. Teda kutsuti organisatsioonidesse kõnelema ja kirjanduspaladega esinema. Ta kõneles julgesti uuest kirjandusvoolust, mille esindajaks pidas ennast. Romaan levis hästi, andes autorile ka tõhusa honorari. H. Ranna ei jäänudki loorberitele puhkama, vaid töötas juba järgmise teose kallal.*“

Luuletuskogu „**Üles**“ (Kuressaare, 1934) - sisaldab vanamoelist vaimulikku luulet.

*Ärka, ärka unest üles!
Ja taeva serval koidusüles
on päike päeva algamas.
Õised varjud taganevad,*

teed hommikule tasandavad,
uus elu kõikjal ärkamas.
Oh tõuse sina ka
ja ennast valmista
teele, tööle.
Et võiduga võiks lõpeta,
peab koiduvalgel algama.

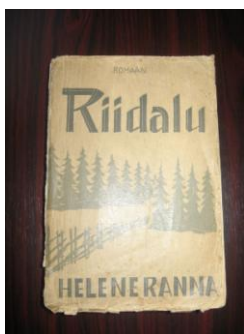
Sellepärast virgu varmalt
ja võitlusele tõtta kärmalt:
aeg loetud tunnid loovutab.
Vaimurelvad pane vööle
ja Isa nimel asu tööle,
püüid kindel sihi saavutab.
On võideldes jõud nõrk,
sind paelub patuvõrk,
Isa palu,
et lõpule viiks Ta su töö

veel enne kui uus saabub öö.

Luuletuskogu „Täheleennak“ (Tartu, 1935)

Romaan „**Riidalu**“ (Tartu, 1936) süžeeks on kahe venna leppimatu võitlus isalt päritud talumaade pärast. See on järg romaanile „Keha ja vaim“, kuid teos kaldub liigselt filosoofiasse.

„Käsikiri käis ühest kirjastusest teise, ent anti ikka tagasi. Ranna ei võtnud üldse kuuldavaks parandusettepanekuid. Selle asemel et käsikirja ümber töötada, hakkas ta süüdistama teisi kirjanikke, kes kadeduse pärast olevat astunud samme ja mõjutanud kirjastusi, et teda hävitada. Kord andis ta käsikirja ka minule lugeda. Selle sisus oli ta laskunud raskeisse filosofoeringuisse, milledesse oligi uppunud. Võis küll arvata, et

kirjastused ei julgenud riskeerida selle väljaandmisega. Lõpuks tegi ta laenu ja kirjastas romaani ise. Ta tuttavad ja sõbrad aitasid seda levitada toetamise mõttes.“

(Helmi Müelo „Elutegevuses“, Lund: 1961)

Helene Ranna katsetas ka ajalooromaani ja piibiteemalise näitemänguga, kuid need jäid trükkimata ja lavastamata. Lisaks on veel avaldanud artikleid ajalehtedes ja ajakirjades.

Kirjanik kannatas vaimsete häirete all, ta suri Tartus 1946. aastal.